

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

1 Parochi denunciationes trinas matrimonijs contrahendis præmittendas remittere non possunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

DECISIO LXVI.

Ex cons. 18. in Nouis deest in antiquis.

66 Sponsalia solemniter de futuro cum aliqua contrahens, & eam antequam per verba de presenti coram parochio, & testibus per Concilium Trid. sess. 24. de ref. matr. c. 1. ad id requisitis contrahat, carnaliter cognoscens, quamuis eam ducere tenetur, maritus tamen eius non efficitur, eo quod nec matrimonium hodie per copulam affectu maritali post sponsalia habitam præsumitur, nec absque præsentia parochi, aut alterius Sacerdotis de illius, vel ordinarij licentia, & sine testibus valide contrahi potest.

DECISIO LXVII.

Ex cons. 19. in Nouis, deest in antiquis.

67 Cum omnis promissio rei notabilis licite promittentem, sub pœna peccati mortalis iure naturali, & canonico obliget, c. 1. de pœnis, & iuramentum quacunque arte verborum concepiatur, in eo sensu adimpleri debet, quem cui iuratur, intelligit, c. Quacunque 22. q. 7. & Nau. in Man. c. 16. nu. 18. quare virginem in vxorem ducere promittens ducere tenetur, etiam si talem promissionem absque animo adimplendi fecerit.

DECISIO LXVIII.

Ex cons. 20. in Nouis, deest in antiquis.

68 Virginem diu sollicitans, fingendo eam in vxorem ducere velle, si tantum ad oscula, & tactus perueniat, quamuis illam in vxorem ducere non tenetur, doctorem tamen aliquam in illati damni compensationem assignare debet.

TITVLVS II.

De desponsatione impuberum.

S V M M A R I V M.

- 1 Sponsalia impuberum etsi ad matrimonium obligent, non tamen superueniente ætate matrimonium fiunt.
- 2 Sponsalia inter puberem, & impuberem valent, sed pubes resiliere non potest donec alter pubescat, & contrahere nolit.
- 3 Sponsalia per parentes sponso presentibus, vel ratificantibus contracta tenent, possunt tamen, etiam si iurata fuerint, mutuo consensu dissolui.
- 4 Impuberes, an, & qui consensum sufficientem ad matrimonium contrahendum de presenti habere censentur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 2.

1 Quamuis duo impuberes, aut pubes cum impubere etiã per verba de presenti in se contrahant, non tamen verum inter se matrimonium, sed tantum iuris fictione, c. 1. de spons. impub. in 6. sponsalia de futuro contrahere censentur, nisi pubertati proximi sint, & malicia, vel potentia suppleat ætatem; Sed neque per solam ætatem superuenientem talia sponsalia in matrimonium transeunt; adeo ut alter eorum adueniente ætate cum alia, vel cum alio matrimonium valide contrahere potest; Sic tamen cum alia, vel cum alio contrahens matrimonium peccat, nisi aliqua iusta de causa superueniente excusetur eo, quod sponsalia priora de futuro etiam inter impuberes in conscientia ad matrimonium contrahendum obligant.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 1.

2 Pubes cum puella impubere sponsalia de futuro contrahens, expectare tenetur nec sine peccato resiliere potest etiam de consensu eius, donec illa pubescat; Quod si adueniente pubertate puella cum eo contrahere tenuat, poterit

utrumque libere a præfatis sponsalibus discedere; Aut si ipsa tunc cum ipso contrahere voluerit, tenebitur ipse cum illa contrahere: Sin antequam illa pubescat, etiam de consensu eius, vel postquam ad pubertatem peruenerit sine consensu eius, matrimonium cum alia per verba de presenti contrahat, peccat quidem mortaliter, matrimonium tamen alias legitime contractum valet; ita Doctor. in c. 1. de despons. impub.

DECISIO III.

Ex cons. 14. alias 3. de rescriptis.

3 Sponsalia per parentes sponso absentibus, nec postea ratificantibus illa contracta, nihil valent; cap. 1. §. porro. de despons. impub. in 6. si vero ipsi presentibus, vel postea ratificantibus contracta sint, siue iurata, siue non iurata fuerint, apposta pœna, ut is, per quem fieret, quo minus Matrimonium inter eos contraheretur, alteri pœna nomine certam aliquã pecuniã quantitatem solueret, & valida censenda sunt, & ad Matrimonium contrahendum obligant; Quod si alter resiliere velit non potest pœna illa peti; cum nemo ad Matrimonium contrahendum per pœnam obligari iuste possit. c. Gema. de sponsal. Possunt tamen huiusmodi sponsalia de ambo- rum sponso consensu solui, ca. Præterea ita vt non sit opus absolutione vlla de iuramento factio; Per remissionem enim fidei, & promissionis date, remittitur etiam & iuramentum quod tanquam earum accessorium opponi solet.

DECISIO IV.

Ex cons. 5. in Nouis deest in antiquis.

4 Impuberes non habere consensum sufficientem ad matrimonium de presenti contrahendum etsi ius canonicum alicubi insinuare videatur c. 2. de despons. impub. verius tamen est, id solum in infantibus, & aliis dol non capacibus intelligi, vnde alibi inter eos sufficientem consensum inueniri posse tradit, c. continebatur. de despons. impube. & c. fin. de eo qui cogn. confan. vx. & impuberibus quibusdam, vt Matrimonium contrahere possent, Pius V. concessisse dicitur, quãuis postea Gregorius XIII. die 13. Aprilis 1580. respondisse fertur sedem Apostolicam ob hoc non esse interpellandam, cum si deficiat discretio, vel potentia consumandi Matrimonium sedes Apostolica nihil possit; quod si neutrum deesse cognouerit ordinarius, poterit (si causa quæ narratur verã hinc) suo iure dictam licentiam concedere.

TITVLVS III.

De clandestina desponsatione.

S V M M A R I V M.

- 1 Parochi denunciations trinas matrimonijs contrahendis præmittendas remittere non possunt.
- 2 Parochianum non facit habitatio ad tempus extra domicilium.
- 3 Matrimonium sine presentia parochi, in locis ubi Concilium receptum non est, an valeat.
- 4 Matrimonium clam ducta veliãta, cum alia contractum, in locis ubi Concilium non est receptum, non valet.
- 5 Matrimonium raptor cum rapta ante restitutionem contrahere nequit.
- 6 Matrimonium cum non baptizato contractum est nullum.
- 7 Absolui nequit, qui infidelem ducit, nisi ab ea se separet.
- 8 Matrimonium, cui nec parochus, nec alius de illius licentia aderat, per cohabitationem septennem, non validatur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in utrisque.

1 Qui Matrimonium contrahere volunt, & timent, ne si publicaretur; antequam esset contractum, a ma-

maleuolus retardaretur, uel etiam impeditetur remissionem, & relaxationem præmittendi trinas denunciations per iura, capit. cum inhibicio de claud. despon. & Concilium Tridentinum, sess. 24. c. 1. de ref. matr. præceptas, ab Episcopo petere, & impetrare debent, nec a parochio remitti possunt; cum Tridentinum concedendo hanc facultatem Episcopis, eam parochis tacite negare uideatur. c. Nonne de præsump. & Nau in Man. ca. 22. num. 70.

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias 7.

Conuitatis incolæ, & ruti prædia habentes, & ad rusticalia exercenda aliquoties in anno ad rus accedentes, dimissa in vrbe parte familia, coram parochio ecclesiæ parochialis illius ruris, & testibus Matrimonium validum, post Concilium Tridentinum, sess. 24. ca. de refor. matr. receptum, & publicatum. contra heretice non possunt; eo quod parochus illius Ecclesiæ ruralis, nullius contrahentium parochus est, cuius tamen præsentia, uel alterius sacerdotis de licentia parochi, seu ordinarij contrahentium ad matrimonium validè contrahendum omninò necessaria est, Nec habitatio ad tempus extra domicilium etiam in domo, & possessione propria, aliquem illius loci parochianum efficit, ea is qui. de sepult. in 6. nisi quando quis in vitro que loco æqualiter habitaret. c. 2. sub fin. eo. tit. & lib.

(Aduertendum conf. 3. in antiquis 1. 2. dubia in se continere, quorum 1. 2. 5. & 10. desunt in Nouis, reliqua uero sparsim in Nouis sub alijs titulis ponuntur: Nam 3. est conf. 3. 5. de spons. 4. est conf. 4. de baptismo 6. 7. & 8. sunt conf. 3. & 4. de Iudæis 9. est conf. 6. de diuortijs. 1. est conf. 1. de summa Trinit. & fide catholica; & denique 1. 2. est conf. 5. de baptismo in Nouis.)

DECISIO III.

Matrimonium sine præsentia parochi in terris hereticorum, & infidelium ante Concilium Tridentinum, & etiam post illud in locis illis, in quibus nondum receptum, aut publicatum est, ualidum censetur, nec dissolui potest si consummatum fuerit, secus tamen si in locis, ubi idem Concilium receptum, & publicatum est, contractum sit, ut patet in eodem Conc. Trid. sess. 24. ca. 1. de ref. matr.

DECISIO IV.

Qui in locis ubi Concilium Tridentinum nec receptum, nec publicatum est, clam contrahunt matrimonium, & relicti postea uxoribus prioribus alias ducunt, uidentibus prioribus, que etiam alijs nubunt, posterioribus conuiuendo peccant etiam post mortem priorum, nec cum illis, sine sedis Apostolicæ dispensatione etiam de nouo matrimonia contrahere ualent: Toto tit. de eo qui dux. in matr. quam poll. Sin uero priores adhuc superstites sint, ad eas redire tenentur, etiam si secundas duxerint; cap. 1. & 2. de sponsa. duorum. cum omnimò illicitum sit, plures simul uxores habere. c. Gaudemus. de diuort.

DECISIO V.

Qui in terris, ubi Concilium Tridentinum receptum est, puellam rapit, & cum ea coram parochio contrahit, nullum matrimonium contrahere censetur, sed neque cum illa contrahere potest, quamdiu illa sub raptoris potestate fuerit, & donec illa in loco tuto, & libero ponatur, postea tamen cum illa ualide contrahere potest, dummodo ipsa consentiat, ex Conc. Triden. sess. 24. ca. 6. de ref. matr. & formam Concilij in contrahendo obseruent: si autem non sit receptum Concilium, Matrimonium ita inter raptorem, & raptam etiam sine parochi præsentia contractum tenet, si uerè rapta sponte consentit, c. h. de rapt. etiam antequam ipsa in tuto, & libero loco posita sit.

DECISIO VI.

Hæretica, seu schismatica, alteri hæretico, seu schismatico rite baptizato nupta, quæ postmodum conuersa

nubit catholico, uel postquam ei nupsit, conuertitur, ad conjugem priorem, dum modo ipse honestè, & absque creatoris contumelia, & absque attractione ad peccatum mortale, eam tractare uelit, & alias non edite tenetur: Nullo tamen modo alteri nubere ualeat etiam catholico, & si contrahat, matrimonium tanquam nullum, & irritum censeri debet; c. Gaudemus. & ca. quanto, de diuort. & Nau. in Man. c. 22. num. 48. Eo quod Matrimonium inter hæreticum, & schismaticam rite baptizatam contractum ualeat, cap. Non oportet, 28. q. 1. & glo. ibi. & S. Tho. 4. d. 39. ita ut si consensum sit, dissolui nequeat; secus autem inter fidelem non baptizatam contractum, qualis est Iudeus, Turca, uel paganus, etiam si iam catechumenus, uel catechumena esset. Glo. in cap. caue. 28. q. 1.

DECISIO VII.

Cum Matrimonium inter catholicum, & Turcam non baptizatam contractum non ualeat; cap. caue. 28. q. 1. & glo. ibi consequenter catholicis, qui infidelem Turcam ducit, & cum ea in fide catholica habitat, nec absolui, nec Eucharistiam sumere potest; eo quod istorum cohabitatio status est fornicationis, qui malus, & illicitus est; c. Nemo. & c. Meretrices. 32. qu. 4. unde separari debent; postque catholicus alteram fidelem licite ducere.

DECISIO VIII.

Ex conf. 57. in Nouis, desit in antiq.

Matrimonium coram presbytero, & alijs testibus traheus, & postea septennio ut ueri coniuges simul conuiuentes, si presbyter ille uilius eorum parochus non erat, neque licentiam ab eorum parochio, uel ab ordinario loci, ad assistendum Matrimonio habuerit, adeo nullum, & inuaidum est, ut partes a seipsis discedere, & alteri copulari possint, ut colligitur ex Conc. Trid. sess. 24. de refor. matr. cap. 1.

TITVLVS IV.

De conditionibus appositis.

SYMMARIUM.

- 1 Matrimonium conditionale impleta conditione perficitur.
- 2 Absolutio data cautione, ea non præstita, non ualeat.

DECISIO I.

Ex conf. 8. alias 1.

Qui Matrimonium coram parochio, & testibus per uerba de presenti sub conditione licita, nimirum; si patri eius placuerit, contrahunt; cap. super eo. de condit. appo. non tenentur post purificationem ipsam conditionem de nouo coram parochio iuxta Concilij Tridentini præceptum, sess. 24. cap. 1. de refor. matr. contrahere; quoniam enim consensus conditionatus præstitus durante conditione matrimonium non perficit, eo quod pendente conditione consensus ille non sit liber; qui tamen huiusmodi consensus continuatus usque ad impletam conditionem ea impleta consensus priorem perficit, & liber efficitur post impletam conditionem sine alio nouo consensu uerum matrimonium efficit; cum regula iuris receptissima sit, quod dispositio conditionalis adueniente conditione purificatur, adeo ut ab eo tempore ita censetur perfecta, ac si a principio purè contracta fuisset, & ex conditionali. Inst. de verb. oblig.

DECISIO II.

Ex conf. 20. alias 46. de statu Monach.

Qui iustus est ad excommunicationem absolui, data prius cautione de parendo iuri, & post moram in cauendo factam monitus, ut intra certum terminum præsentaret cautionem, illam intra præfixum terminum non præsentat, & accusatus de contumacia iudex in excommuni-